

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets
betänkande
2025/26:UFöU2

Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026.

Två yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026	5
Reservation	13
Kärnvapenanvändning, punkt 2 (V)	13
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Propositionen	15
Följdmotionerna	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026**

Riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:25 och avslår motion 2025/26:3832 av Daniel Riazat och Lorena Delgado Varas (båda -).

2. **Kärnvapenanvändning**

Riksdagen avslår motion 2025/26:3826 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V).

Reservation (V)

Stockholm den 27 november 2025

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Mattias Karlsson i Norrhult (SD), Fredrik Ahlstedt (M), Morgan Johansson (S), Jörgen Berglund (M), Alexandra Völker (S), Joar Forssell (L), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Helena Bouveng (M), Ulf Holm (MP), Ann-Sofie Alm (M), Johan Andersson (S), Linnéa Wickman (S), Björn Söder (SD), Stefan Olsson (M) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026. I betänkandet behandlas också två yrkanden i följdmotioner till propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen återges i bilaga 1.

Propositionen hänvisades till försvarsutskottet. Försvarsutskottet och utrikesutskottet har – med stöd av 7 kap. 7 § riksdagsordningen – beslutat att bereda propositionen i ett sammansatt utskott.

Vid sammanträdet den 4 november 2025 fick det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet information i ärendet av utrikesminister Maria Malmer Stenergard, statssekreterare Peter Sandwall och generalmajor Johan Pekkari.

Bakgrund

Sverige är medlem i Nato sedan den 7 mars 2024. Nato är en försvarsallians vars främsta uppgift är att bevara fred och säkerhet i alliansens medlemsstater. Det kollektiva försvaret, med ömsesidiga försvarsgarantier i enlighet med nordatlantiska fördragets artikel 5 som kärna, utgör grunden för Natos verksamhet. I Natos strategiska koncept fastställs att en av alliansens huvuduppgifter är åtgärder för avskräckning och försvar. Dessa åtgärder syftar till att vara krigsavhållande. Genom att kontinuerligt uppvisa en trovärdig militär försvarsförmåga signalerar Nato till potentiella motståndare att alliansen står redo att försvara sig. Konceptet anger vidare att avskräckning och försvar ska ske genom framskjuten närvaro i alla domäner.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Regeringen redogör i propositionen för den säkerhetspolitiska utvecklingen, Natos avskräckning och försvar, den folkrättsliga grunden för de svenska bidragen och bidragens ekonomiska konsekvenser. Därutöver beskriver regeringen de föreslagna bidragen och redovisar sina överväganden för dem.

Utskottets överväganden

Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på regeringens förslag och ett motionsyrkande om kärnvapenanvändning.

Jämför reservationen (V).

Bakgrund och gällande rätt

Insättande av väpnade styrkor

Enligt 15 kap. 13 § regeringsformen har regeringen ensam beslutanderätt att sätta in rikets försvarsmakt för att möta ett väpnat angrepp mot riket eller för att hindra en kränkning av rikets territorium. Regeringens beslutanderätt gäller alltså endast när det gäller försvaret av Sverige och något beslut av riksdagen krävs inte i det fallet.

För att regeringen i andra fall ska få sända svenska väpnade styrkor till andra länder eller i övrigt sätta in sådana styrkor krävs att det har medgetts av riksdagen i enlighet med något av de sätt som anges i 15 kap. 16 § regeringsformen. För det första får svenska väpnade styrkor sättas in om riksdagen har godkänt en internationell förpliktelse som för sitt fullgörande kräver att sådana styrkor sätts in. Någon sådan förpliktelse har Sverige inte ingått. För det andra kan riksdagen anta en lag som anger under vilka förutsättningar svenska väpnade styrkor får sättas in. Riksdagen har antagit tre sådana lagar. Det gäller lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete, lagen (2003:169) om väpnad styrka för tjänstgöring utomlands och lagen (2020:782) om operativt militärt stöd (se mer om denna lag strax nedan). För det tredje kan riksdagen medge att svenska väpnade styrkor sänds till andra länder eller i övrigt sätts in i ett särskilt fall. Riksdagens medgivande i ett särskilt fall har regelmässigt använts för beslut om svenskt deltagande med väpnade styrkor i internationella insatser, t.ex. avseende insatserna i Irak och Afghanistan. Riksdagen har också lämnat medgivande till Sveriges bidrag till Natos verksamhet för avskräckning och försvar vid två tillfällen med stöd av den bestämmelsen (se mer om dessa två fall nedan).

Lagen om operativt militärt stöd

Som framgått ovan är lagen om operativt militärt stöd en av tre lagar som innehåller bestämmelser som anger under vilka förutsättningar som svenska väpnade styrkor får sättas in i vissa situationer. Lagen, som trädde i kraft den 15 oktober 2020, reglerade först enbart försvarssamarbetet med Finland. Genom lagen bemyndigades regeringen bl.a. att under vissa förutsättningar fatta beslut om att sätta in svenska väpnade styrkor för att i enlighet med internationell rätt stödja Finland med att hindra kränkningar av finskt territorium (prop. 2019/20:110, bet.2019/20:UFöU5, rskr. 2020/21:3).¹

Den 1 december 2025 träder en ny lydelse av 1 § i kraft samtidigt som lagen byter namn till lagen om operativt militärt samarbete (prop. 2025/26:6, bet. 2025/26:UFöU1, rskr. 2025/26:30). Den nya bestämmelsen anger förutsättningarna för att regeringen ska få sätta in svenska väpnade styrkor i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar. Enligt paragrafens första stycke får regeringen, inom de närmare ramar som riksdagen beslutar om för ett kalenderår eller en annan period, sätta in svenska väpnade styrkor för att i enlighet med internationell rätt delta i operationer eller andra aktiviteter för Natos samlade avskräckning och försvar. En förutsättning för insättande av svenska väpnade styrkor enligt denna huvudregel är alltså att riksdagen beslutar om de närmare ramarna för sådant deltagande. Bestämmelsen medger dock att regeringen, även utöver vad som följer av ett sådant riksdagsbeslut, får sätta in svenska väpnade styrkor i sådan verksamhet om behovet av insättandet uppkommer med kort varsel (andra stycket) eller om ett dröjsmål i insättandet skulle kunna leda till avsevärda men för angelägna svenska intressen (tredje stycket). De två mandatet för regeringen att på egen hand sätta in svenska väpnade styrkor i sådan verksamhet är dock begränsade till såväl antalet personer som tidsperiod. I det första fallet får regeringen sätta in högst 500 personer i varje enskild operation eller aktivitet och högst 1 000 personer får samtidigt tjänstgöra med stöd av det mandatet. Mandatet är också begränsat på så vis att styrkor får sättas in under högst 90 dagar. I det andra fallet får regeringen sätta in högst 1 000 personer under högst 60 dagar.

Tidigare behandling

Riksdagen har beslutat om två propositioner som rör Sveriges bidrag med väpnade styrkor till Natos verksamhet för avskräckning och försvar. Båda besluten fattades genom tillämpning av möjligheten i 15 kap. 16 § andra

¹ Därutöver infördes bestämmelser om att regeringen får begära militärt stöd av Finland under vissa förutsättningar. Lagens tillämpningsområde utvidgades senare på så vis att regeringen numera är bemyndigad att begära operativt militärt stöd av Nato och av en stat som är medlem i Nato eller EU (prop. 2021/22:246, bet. 2021/22:UU19, rskr. 2021/22:298 och prop. 2022/23:74, bet. 2022/23:UU16, rskr. 2022/23:148). Lagen innehåller också andra bestämmelser om operativt militärt samarbete, bl.a. till följd av Sveriges åtaganden i avtalet med Amerikas förenta stater om försvarssamarbete, det s.k. DCA-avtalet (prop. 2023/24:141, 2023/24:UFöU1, rskr. 2023/24:274). Ingen av dessa bestämmelser rör dock frågan om insättande av svenska väpnade styrkor.

stycket 2 regeringsformen om riksdagens medgivande att sända väpnad styrka i ett särskilt fall.

Den 12 december 2024 beslutade riksdagen om det svenska bidraget till Natos avskräckning och försvar under 2025 (prop. 2024/25:22, bet. 2024/25:UFöU2, rskr. 2024/25:104). Beslutet innebar att regeringen medgavs att ställa en svensk väpnad styrka bestående av markförband, specialförband och amfibieförband om högst 1 200 personer, högst sex örlogsfartyg med tillhörande personal och högst 24 stridsflygplan med tillhörande personal till förfogande t.o.m. den 31 december 2025 för att bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

I samband med behandlingen av propositionen avstyrkte det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet ett motionsförslag om att mandatet för regeringen att sända väpnad styrka skulle villkoras med att det svenska bidraget inte skulle få delta i verksamhet som kan inkludera insatser med kärnvapen (se bet. 2024/25:UFöU2, rskr. 2024/25:104). Utskottet påminde om att Sverige ansökt om medlemskap och trätt in som medlem i Nato utan förbehåll. Enligt utskottet innebär medlemskapet att Sverige därmed åtagit sig helheten i nordatlantiska fördraget och att det innefattar även ett åtagande om att följa alliansens kärnvapendoktrin och den strategiska avskräckningen. Utskottet betonade att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad som över tid ska bidra till hela Natos säkerhet. Enligt utskottet skulle det därför inte vara ändamålsenligt att med den utgångspunkten ställa upp villkor för det svenska deltagandet i Natos avskräckning och försvar i fråga om verksamhet kopplad till kärnvapen.

Den 20 mars 2025 fattade riksdagen beslut som innebar att regeringen medgavs att ställa en svensk väpnad styrka bestående av högst åtta stridsflygplan med tillhörande personal till förfogande fr.o.m. den 1 maj 2025 t.o.m. den 31 augusti 2025 för att delta i Natos luftförsvarsoperation i Polen med uppgift att skydda och upprätthålla säkerheten för den logistiknod som används för det militära och civila stödet till Ukraina (prop. 2024/25:113, bet. 2024/25:UFöU3, rskr. 2024/25:166).

Den 5 november 2025 beslutade riksdagen om den nya beslutsordning för deltagande i Natos verksamhet för avskräckning och försvar som har beskrivits i avsnittet ovan och som innebär att det numera finns en lagbestämmelse som anger förutsättningarna för insättande av väpnad styrka i sådan verksamhet (prop. 2025/26:6, bet. 2025/26:UFöU1, rskr. 2025/26:30).

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att som trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad förväntas Sverige tillsammans med allierade aktivt bidra till Natos avskräckning och försvar. Det är också av avgörande betydelse för Sveriges säkerhet. Att Sverige tillsammans med övriga allierade upprätthåller tilltron till de kollektiva försvarsgarantierna är enligt regeringen centralt för att bevara

freden i det euroatlantiska området. Fredstida operationer och aktiviteter utgör en betydande del av alliansens avskräckning och försvar.

Regeringen föreslår att riksdagen beslutar i enlighet med den nya lydelsen av 1 § första stycket lagen om operativt militärt stöd² om ramarna för svenskt bidrag till Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar under 2026. Regeringen föreslår sammanfattningsvis att riksdagen beslutar om de närmare ramarna på så vis att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

De svenska bidragen som regeringen föreslås kunna fatta beslut om syftar till att tillsammans med styrkor från andra allierade upprätthålla Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området. De svenska bidragen ska geografiskt kunna verka inom hela det nordatlantiska området, men det specifika deltagandet i enskilda operationer och aktiviteter kommer enligt regeringen att avgränsas till särskilt utpekade delar av detta område. Bidragen delas mellan tre efterfrågade områden och en fjärde mer allmän beredskap att på förfrågan kunna delta i andra operationer och aktiviteter som bidrar till Natos avskräckning och försvar. Regeringen bedömer att de olika delarna sammantaget utgör ett relevant bidrag och är i enlighet med alliansens behov.

Det första efterfrågade området är fortsatt bidrag med markförband till Natos multinationella brigad i Lettland (FLF Lettland). Det svenska bidraget i denna del ska i normala fall uppgå till 600 personer med möjlighet till tillfällig förstärkning med ytterligare 600 personer.

Det andra efterfrågade området avser bidrag till Natos stående marina styrkor. I dagsläget planeras inte för något bidrag under en längre tidsperiod under 2026 men avsikten är att Försvarsmakten, i den händelse att en möjlighet eller ett behov uppstår, ska kunna bidra. Det svenska bidraget i denna del föreslås i sådana fall kunna uppgå till högst 300 personer med möjlighet till tillfällig förstärkning med ytterligare 100 personer. Det svenska bidraget förutses framför allt kunna verka i den norra delen av det nordatlantiska området, inklusive Östersjön.

Det tredje efterfrågade området avser bidrag till Natos integrerade luft- och robotförsvar, t.ex. till Natos luftrumsövervakning och incidentberedskap (Nato Air Policing). Ett annat exempel är Natos luftförsvarsoperation i Polen med uppgift att skydda och upprätthålla säkerheten för den logistiknod som används för det militära och civila stödet till Ukraina. Det svenska bidraget i denna del föreslås i normalfallet uppgå till högst 300 personer med möjlighet till tillfällig förstärkning med ytterligare 100 personer. Verksamheten förutses främst komma att genomföras i den norra delen av det nordatlantiska området.

² Den nya lydelsen träder i kraft den 1 december 2025. Samtidigt byter lagen namn till lagen om operativt militärt samarbete. Se prop. 2025/26:6, bet. 2025/26:UFöU1, rskr. 2025/26:30.

I den fjärde delen föreslås att Sverige under 2026 också ska kunna bidra till andra operationer och aktiviteter inom luft-, mark- och sjödomänen som syftar till att upprätthålla Natos samlade avskräckning och försvar. Svenska förband föreslås därför kunna genomföra uppgifter under begränsad tid och inom ett specifikt geografiskt område inom det nordatlantiska området i syfte att stödja Natos samlade avskräckning och försvar. Sådana uppgifter kan vara säkerhets- höjande operationer och andra aktiviteter exempelvis i samband med övningar. Det kan ske dels genom att de övade förbanden övergår till att genomföra skarpa uppgifter, dels genom att styrkebidrag tillförs inom ramen för en säkerhetshöjande operation eller aktivitet under en pågående övning. Övningar som under 2026 genomförs inom ramen för Natos framskjutna närvaro i Finland (FLF Finland)³ är exempel på sådan verksamhet som ska kunna övergå till att genomföra skarpa uppgifter. Det svenska bidraget i denna fjärde del ska kunna ges med markförband och specialförband om högst 500 personer, marina förband om högst 300 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 200 personer.

Den folkrättsliga grunden för Sveriges bidrag till Natos avskräckning och försvar vilar på det samtycke som ges från värdländerna. Därutöver är havsrätten och de friheter till sjöfart och överflygning på internationellt vatten som alla stater åtnjuter samt staters rätt till individuellt och kollektivt självförsvar i enlighet med FN-stadgan av relevans.

De svenska styrkebidragen ska lämnas under 2026 i enlighet med de närmare tidsangivelser och i den omfattning som följer av Natos eller för det aktuella samarbetet relevant operationsplanering. Tidsramarna för bidragen kommer enligt regeringen att variera och kan vara alltifrån en eller ett par dagar för en uppkommen flygoperation upp till omkring ett halvår för FLF Lettland. Hotbilden för den svenska personalen kommer också att variera. Försvarsmakten kommer löpande att göra hot- och riskbedömning för de operationer och aktiviteter som utförs och vidta eventuella åtgärder utifrån sina bedömningar.

De svenska väpnade styrkorna kommer enligt regeringen som utgångspunkt att vara bidrag till Natos samlade fredstida verksamhet för avskräckning. Det är också huvudsyftet med de bidrag som planeras. Ett väpnat angrepp mot en allierad kan dock inte uteslutas. Natos operationsplanering för avskräckning och försvar är därför utformad så att styrkor som ställts under Natos ledning i en sådan situation ska kunna delta i försvaret av allierades territorium. De svenska bidragen till Natos avskräckning och försvar ska alltså kunna övergå från fredstida verksamhet med avskräckning som sitt förstahandssyfte till försvar mot det väpnade angreppet. Regeringen tydliggör därför att i de ramar som regeringen ber riksdagen om ingår att de svenska bidragen till FLF Lettland, FLF Finland, Natos stående marina styrkor, Natos integrerade luft-

³ Sverige är ramverksnation för FLF Finland som är en del av Natos samlade avskräckning och försvar. Enligt regeringen kommer Sverige tillsammans med Finland, Nato och andra allierade fortsätta utvecklingen av FLF Finland inom ramen för Natos processer för detta. Avsikten är att Sverige under 2026 ska placera stabsofficerare vid relevanta staber.

och robotförsvaret och till andra operationer och aktiviteter inom luft-, mark- och sjödomänen som genomförs under ledning av Nato ska kunna stanna kvar i händelse av ett väpnat angrepp och fortsätta att utföra uppgifter inom ramen för Natos operationsplanering och mandat, inklusive genom att möta ett väpnat angrepp mot en allierad.

När det gäller riksdagens inflytande och insyn anger regeringen att den återrapporterar muntligen kvartalsvis till berörda utskott om genomförandet av bidraget till Natos samlade avskräckning och försvar (bet. 2024/25:UFöU2). Om den säkerhetspolitiska situationen kraftigt försämras avser regeringen att skyndsamt återkomma till riksdagen på lämpligt sätt. Det kan enligt regeringen innebära att regeringen informerar och överlägger med Utrikesnämnden enligt 10 kap. 11 § regeringsformen eller att kammaren eller aktuella utskott informeras. Det kan även innebära att regeringen återkommer till riksdagen med en proposition. Det kan bli aktuellt om den säkerhetspolitiska utvecklingen är sådan att det finns behov av nya svenska bidrag utöver det som omfattas av riksdagens beslut baserat på denna eller någon annan antagen proposition eller om det finns behov att gå utöver regeringens egna mandat enligt andra och tredje styckena i den nya lydelsen av 1 § lagen om operativt militärt stöd. Det gäller dock inte i fall då regeringen redan disponerar över Försvarsmakten i enlighet med 15 kap. 13 § regeringsformen.

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna anger regeringen att Natomedlemskapet innebär att det blir en del av försvaret av Sverige att delta i operationer eller andra aktiviteter för avskräckning och försvar. Deltagandet prioriteras därmed som en del av Försvarsmaktens ordinarie verksamhet och regeringen bedömer att kostnaderna för bidraget under 2026 ryms inom de befintliga ekonomiska ramarna för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets beredskap.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3826 föreslår Hanna Gunnarsson m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för att svensk väpnad styrka som ställs till förfogande inom ramen för riksdagens beslut inte ska delta i verksamhet som kan inkludera kärnvapen. Motionärerna står i huvudsak bakom förslaget i propositionen men anser att Sverige inte ska delta i eller främja användningen av kärnvapen och att regeringen ska verka för detta.

I motion 2025/26:3832 yrkar Daniel Riazat och Lorena Delgado Varas (båda -) att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna vill inte att svenska väpnade styrkor ska delta i Natos verksamhet eftersom Sverige därigenom försätts i ett sämre säkerhetsläge och Sveriges roll som en fredsbejakande nation blir alltmer avlägsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare anfört att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad (senast i bet. 2025/26:UFöU1). Utskottet håller fast vid detta och instämmer med regeringen i att det medför förväntningar på Sverige att tillsammans med allierade aktivt bidra till Natos avskräckning och försvar. Att Sverige tillsammans med övriga allierade upprätthåller tilltron till de kollektiva försvarsgarantierna är centralt för att bevara freden i det nordatlantiska området. Därmed är ett aktivt svenskt bidrag till Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar även av avgörande betydelse för Sveriges säkerhet. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet regeringens proposition om svenskt deltagande i sådan verksamhet under 2026.

Utskottet noterar regeringens bedömning att svenskt bidrag under 2026 enligt den inriktning och den omfattning som redogörs för i propositionen sammantaget är ett relevant bidrag och svarar mot alliansens behov. Som framgår av propositionen kommer de svenska styrkebidragen lämnas i enlighet med de närmare tidsangivelser och i den omfattning som följer av Natos operationsplanering eller den operationsplanering som är relevant för det aktuella samarbetet. För utskottet förefaller de föreslagna ramarna för bidraget under 2026 vara väl avvägda.

Regeringen framhåller i propositionen vikten av att vid behov, t.ex. vid ett försämrat säkerhetsläge, snabbt kunna förstärka de planerade svenska bidragen. Utskottet anser att det med tanke på detta är angeläget att riksdagens beslut om ramarna för svenskt deltagande innehåller en viss marginal för regeringen att tillfälligt förstärka de tre delbidragen till FLF Lettland, de stående marina styrkorna och Natos integrerade luft- och robotförsvar. Det är av samma anledning rimligt att regeringen också kan besluta om deltagande i andra begränsade operationer eller aktiviteter utan att deras precisa innebörd kan förutses i nuläget. Utskottet anser i likhet med regeringen att det med hänsyn till den förväntan som finns på allierade är angeläget att Sverige snabbt kan besvara förfrågningar om att delta i sådana typer av operationer eller aktiviteter.

De svenska väpnade styrkorna kommer som utgångspunkt att vara bidrag till Natos samlade fredstida verksamhet för avskräckning, vilket också är huvudsyftet. Liksom regeringen konstaterar dock utskottet att ett väpnat angrepp mot en allierad inte kan uteslutas och att de styrkor som står under Natos ledning i en sådan situation ska kunna delta i försvaret av allierades territorium. Mot den bakgrunden understryker utskottet allvaret i det beslut som riksdagen nu föreslås fatta. I händelse av ett angrepp mot en allierad ska de svenska bidrag som står under Natobefäl kunna stanna kvar med bibehållet bemyndigande och övergå från fredstida verksamhet med avskräckning som sitt huvudsyfte till försvar mot det väpnade angreppet inom ramen för Natos operationsplanering och mandat. Utskottet uppmärksammar att rätten till såväl individuellt som kollektivt självförsvar i enlighet med FN-stadgan är en av beståndsdelarna i den folkrättsliga grunden för det svenska bidraget till Natos avskräckning och försvar.

Inte minst mot den bakgrunden vill utskottet understryka vikten av att riksdagens insyn och inflytande över svenskt deltagande i aktuell verksamhet säkerställs. Utskottet har i sitt betänkande över propositionen om svenskt bidrag till Natos samlade avskräckning och försvar under 2025 (bet. 2024/25:UFöU2) förordat en ordning som nu följs där regeringen en gång per kvartal återrapporterar till de berörda utskotten om genomförandet av bidraget till Natos samlade avskräckning och försvar. Utskottet vill hänvisa till dessa överväganden och förordar fortfarande en sådan ordning. Som utskottet anförde då bör regeringen utöver den kvartalsvisa informationen vara beredd att informera utskotten även när det annars är motiverat, särskilt när en försämring av den säkerhetspolitiska situationen föranlett förstärkningar av det svenska bidraget inom den marginal som riksdagen har beslutat om.

Utskottet konstaterar att det svenska deltagandet i Natos avskräckning och försvar är en del av försvaret av Sverige och att deltagandet prioriteras som en del i Försvarsmaktens ordinarie verksamhet. Utskottet noterar att kostnaderna för bidraget under 2026 rymms inom befintliga ekonomiska ramar.

Sammanfattningsvis anser utskottet att riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, bör besluta om att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Därmed tillstyrker utskottet proposition 2025/26:25 och avstyrker motion 2025/26:3832 (-).

Med anledning av yrkandet om kärnvapen användning vill utskottet hänvisa till tidigare uttalanden (t.ex. i bet. 2024/25:UFöU2 och 2022/23:UU16) om att Sverige har trätt in som medlem i Nato utan förbehåll och att Sverige följaktligen åtagit sig helheten i nordatlantiska fördraget. Detta innefattar ett åtagande att följa även alliansens kärnvapendoktrin och den strategiska avskräckningen. Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad som över tid bidrar till hela Natos säkerhet. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande om svenskt deltagande i fråga om verksamhet kopplad till kärnvapen. Därmed avstyrker utskottet även motion 2025/26:3826 (V).

Reservation

Kärnvapen användning, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3826 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Jag står i huvudsak bakom propositionen eftersom regeringens förslag fokuserar på att stärka säkerheten i vårt närområde. De baltiska länderna och Finland gränsar direkt till Ryssland och har bett om permanent militär närvaro av andra länder, något jag anser att Sverige ska kunna bidra med. Jag är dock emot att svenska förband ska delta i övningsverksamhet som kan inkludera moment med kärnvapen. Min ståndpunkt är att Sverige aldrig ska vara med och planera, förbereda eller öva på att använda kärnvapen. Kärnvapen är en säkerhetsrisk för Sverige, och vi ska inte delta i eller främja användningen av kärnvapen. Förespråkarna för kärnvapen argumenterar för att kärnvapen är avskräckande. Det är ett mycket kortsiktigt perspektiv. Att länder tävlar med varandra i kärnvapenkapprustningen ökar osäkerheten och är knappast ett sätt att bygga fred och trygghet.

Jag och mitt parti har återkommande föreslagit att Sverige ska sätta upp förbehåll om kärnvapen, något som både den socialdemokratiska regeringen och den moderatledda regeringen med stöd av Sverigedemokraterna har avvisat. Våra grannländer Danmark och Norge gjorde t.ex. uttalanden om kärnvapen i samband med att respektive land anslöt sig till Nato och i samband med sina länders respektive försvarssamarbetsavtal med USA, s.k. DCA-avtal. Jag beklagar att regeringen inte gjorde några sådana markeringar i samband med anslutningsförfarandet.

I oktober 2025 deltog Sverige för första gången i Natos årliga kärnvapenövning Steadfast Noon. Det är en återkommande övning som syftar till att stärka alliansens kärnvapenavskräckning. Det är frivilligt för Natos medlemsländer att delta i övningen och Sverige hade kunnat välja att avstå. Trots det skickade den svenska regeringen både stridsflyg och personal för att delta. På så vis blir Sverige en del av förberedandet av användningen av massförstörelsevapen. Det gör också Sverige till en potentiell måltavla i ett krig där kärnvapen används. För mig är det självklart att Sverige inte ska understödja

användningen av kärnvapen. Sverige ska därför aldrig delta i Natos övningsverksamhet som inkluderar övning i användandet av kärnvapen.

Jag står som sagt i huvudsak bakom propositionens förslag, men jag anser att det är nödvändigt att regeringen vidtar åtgärder för att Sverige inte ska delta i kärnvapenrelaterade insatser. Jag anser därför att regeringen ska verka för att svensk väpnad styrka som ställs till förfogande inom ramen för riksdagens beslut med anledning av propositionen inte ska delta i verksamhet som kan inkludera kärnvapen.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026:

Riksdagen beslutar att regeringen till och med den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området (avsnitt 8).

Följdmotionerna

2025/26:3826 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att svensk väpnad styrka som ställs till förfogande inom ramen för riksdagens beslut med anledning av propositionen inte ska delta i verksamhet som kan inkludera kärnvapen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3832 av Daniel Riazat och Lorena Delgado Varas (båda -):

Riksdagen avslår proposition 2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026.